

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

เรื่อง พฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี สารหน้าที่พลเมืองวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

An Analysis of the Effects of Problem-Based Learning on Students' Participatory Behavior in Fulfilling the Responsibilities of Good Citizenship in the Civic Duties, Culture, and Social Life Strand among Grade 11 Students.

ปิยวิทย์ วงษ์มณี,¹ พีรวัส อินทวิ,² ภัทร อินทรกำแหง³

Piyavit vongmanee,¹ Peerawat Inthawee,² Bhadthara Intrakamhang³

สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Department of Educational Administration, Faculty of Education, Surindra Rajabhat University, Thailand

E-mail : teapiyavit@gmail.com

วันที่รับบทความ 26 มีนาคม 2569

วันแก้ไขบทความ 22 เมษายน 2569

วันตอบรับบทความ 23 เมษายน 2569

บทคัดย่อ(Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและนำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) ไปใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สารที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 2) ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่มีต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ PBL กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 17 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน แบบประเมินพฤติกรรม แบบสะท้อนความคิด และแบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาหน้าที่พลเมือง เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.64/90.29 (E1/E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
2. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 82.75 และก่อนเรียน 44.12 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยพัฒนาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของนักเรียนได้

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน การร่วมแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน และความพึงพอใจเมื่อทำงานสำเร็จ (ค่าเฉลี่ย 4.66 อยู่ในระดับมากที่สุด) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความสนุกในการศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 3.33 อยู่ในระดับปานกลาง)

คำสำคัญ (Keywords) : ผลการจัดการเรียนรู้, ปัญหาเป็นฐาน, พฤติกรรมมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี

Abstract

The purposes of this research were: 1) to develop and implement lesson plans based on Problem-Based Learning (PBL) in the Social Studies, Religion and Culture Learning Area, Strand 2: Civic Duties, Culture, and Living in Society, for Grade 11 students; 2) to examine the effects of PBL on students' participatory behavior in performing good citizenship; and 3) to investigate students' opinions toward the PBL learning management. The sample consisted of 17 Grade 11 students selected through purposive sampling. The research instruments included six PBL lesson plans, a behavioral assessment form, a reflective thinking form, and a questionnaire on students' opinions. The data were analyzed using mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), and a dependent samples t-test.

The results of the study revealed that:

1. The efficiency of the PBL lesson plans in the civic education course aimed at promoting participatory behavior in performing good citizenship among Grade 11 students was 81.64/90.29 (E1/E2), which was higher than the established criterion of 80/80, indicating that the lesson plans were effective according to the predetermined standard.

2. The participatory behavior in performing good citizenship of Grade 11 students after the learning process was higher than before the learning process. The post-test mean score was 82.75, whereas the pre-test mean score was 44.12, indicating that PBL learning management improved students' participatory behavior.

3. The overall student satisfaction with the PBL learning management was at a high level. The highest mean scores were found in items related to enjoyment in working with peers, participation in expressing opinions in class, and satisfaction when successfully completing tasks (mean = 4.66, highest level). The lowest mean score was related to enjoyment in conducting independent study and practical work (mean = 3.33, moderate level).

Keywords : Learning outcomes, Problem-based learning, Participatory behavior in fulfilling good citizenship.

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนากำลังคน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการทำงาน เพื่อให้ได้ทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560 : 1) จากการศึกษาสภาพบริบทของโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมีลักษณะทางสังคมแบบกึ่งเมืองกึ่งชนบท ผู้วิจัยพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มักประสบปัญหาการขาดทักษะในการประยุกต์ใช้ความรู้จากห้องเรียนสู่การแก้ปัญหาจริงในชุมชน นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเป็น 'ผู้รับความรู้' (Passive Learner) มากกว่า 'ผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง' (Active Citizen) ประกอบกับความซับซ้อนของปัญหาสังคมในปัจจุบันที่เข้าถึงเด็กผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้การจัดการเรียนรู้แบบบรรยายเดิม ๆ ไม่สามารถกระตุ้นให้นักเรียนมองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างหน้าที่พลเมืองกับวิถีชีวิตจริงได้ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าการใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการดึงสถานการณ์จริงในท้องถิ่นและสังคมมาเป็นตัวกระตุ้นการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ โดยเน้นการเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะความสามารถในการคิด ซึ่งครอบคลุมการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้และใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : ก) ในยุคดิจิทัลที่ข้อมูลข่าวสารหลั่งไหลอย่างรวดเร็ว หน้าที่พลเมืองไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการปฏิบัติตามกฎระเบียบในสังคมกายภาพเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึง ความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship) ที่ต้องมีทักษะการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) และความรับผิดชอบต่อการใช้สื่อในโลกออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Ribble (2015) และ UNESCO (2019) ที่เน้นย้ำว่าพลเมืองยุคใหม่ต้องสามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นบนฐานของข้อมูลที่ถูกต้องและสื่อสารอย่างสร้างสรรค์เพื่อสร้างสังคมแห่งการอยู่ร่วมกัน

การปลูกฝังและพัฒนาพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมในการเป็นพลเมืองที่ดี เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสังคมประชาธิปไตยที่มั่นคงและยั่งยืน พลเมืองที่ดีไม่เพียงแต่ต้องเคารพกฎหมายและสิทธิของผู้อื่นเท่านั้น แต่ยังต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2562 : 16) จากการสังเกตในห้องเรียน พบว่านักเรียนจำนวน

ไม่น้อยยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และสำคัญของการมีส่วนร่วมในสังคม หลายคนมองว่าหน้าที่พลเมืองเป็นเรื่องไกลตัว ขาดแรงจูงใจและโอกาสในการนำความรู้ไปปฏิบัติจริง ซึ่งส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในระดับชุมชนและระดับประเทศในระยะยาว (สุชาติ สวัสดิ์ศรี. 2561 : 27) ด้วยเหตุนี้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) จึงถูกนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ยั่งยืน โดยเฉพาะในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ รู้หน้าที่ มีจิตสาธารณะ และสามารถมีส่วนร่วมกับสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ (Barrows & Tamblyn, 1980 : อรรถพล อนันตวรสกุล. 2563 : 57) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาในระดับสถานศึกษา พบว่าการจัดการเรียนรู้รายวิชาหน้าที่พลเมืองในหลายโรงเรียนยังคงเน้นการถ่ายทอดความรู้เชิงเนื้อหาเป็นหลัก ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และกฎหมายในระดับหนึ่ง แต่ยังขาดโอกาสในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชนหรือสังคมรอบตัว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2562) สภาพดังกล่าวทำให้นักเรียนจำนวนหนึ่งมีบทบาทเป็นเพียงผู้รับสาร มากกว่าการเป็นผู้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคม ในบริบทของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งมีลักษณะเป็นสังคมกึ่งเมืองกึ่งชนบทและมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งวัฒนธรรมไทย เขมร และกูย ผู้เรียนจำนวนหนึ่งยังขาดความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองในสังคมพหุวัฒนธรรม เช่น การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะของโรงเรียนและชุมชน หรือการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นทางสังคมอย่างสร้างสรรค์ ทั้งนี้จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนพบว่านักเรียนจำนวนหนึ่งไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าโต้แย้งเชิงเหตุผล และขาดทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ในบทเรียนกับสถานการณ์จริงในสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2564) นอกจากนี้ ในยุคสังคมดิจิทัล นักเรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์ได้อย่างรวดเร็ว แต่ยังคงขาดทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลและการรู้เท่าทันสื่อ ส่งผลให้บางครั้งเกิดการรับรู้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนหรือการแสดงความคิดเห็นในโลกออนไลน์โดยขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของการพัฒนาพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล และการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ (UNESCO, 2019; Choi, Glassman & Cristol, 2017)

งานวิจัยด้านการศึกษาพลเมืองในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ยังสะท้อนให้เห็นว่าการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมและการแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริง สามารถช่วยพัฒนาความตระหนักและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขอย่างสร้างสรรค์ (Hmelo-Silver, 2018; OECD, 2018)

จากสภาพปัญหาและบริบทดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการนำกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมาใช้ในรายวิชาหน้าที่พลเมือง จะช่วยเชื่อมโยงเนื้อหาทางวิชาการกับสถานการณ์จริงในสังคม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา และทำงานร่วมกันผ่านประเด็นปัญหาที่ใกล้ตัว อันจะนำไปสู่

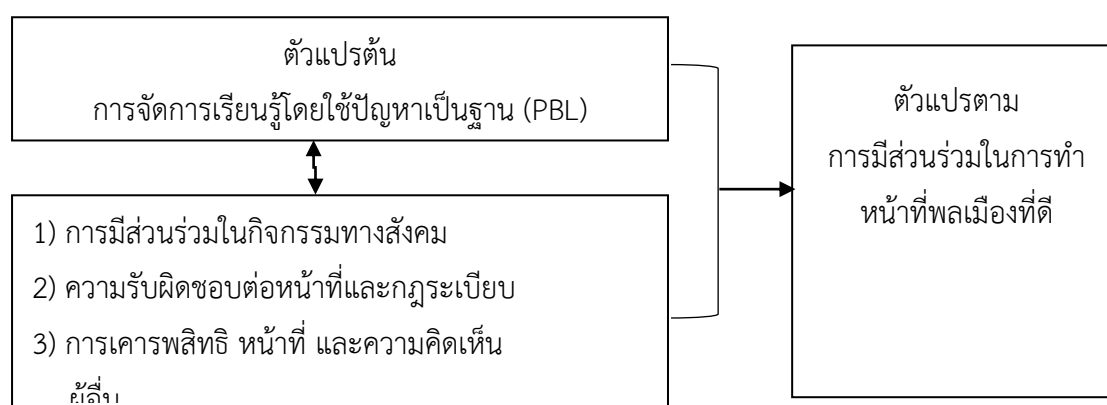
การพัฒนาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย(Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง พฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี สารหน้าที่พลเมืองวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อพัฒนาส่งเสริมพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานตามเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง พฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี สารหน้าที่พลเมืองวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำนวน 17 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 17 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการเจาะจง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีนักเรียนจำนวน 17 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาหน้าที่พลเมือง มาตรฐานการเรียนรู้ ส 2.1, ส 2.2, ส 2.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ความเป็นพลเมืองที่ดีตามวิถีประชาธิปไตย จำนวน 6 แผน เวลา 12 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบวัดพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี จำนวน 5 ฉบับ เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบวัดพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดีพัฒนาตามกรอบแนวคิดของ Bloom ด้านการคิดวิเคราะห์ (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. 2556 : 16-19) มาตราส่วนประมาณค่า (Likert 5 ระดับ) มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ซึ่งได้กำหนดองค์ประกอบของการแสดงพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดีไว้ 4 ส่วนคือ 1) การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน 2) การแสดงความคิดเห็นและการเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง 3) การปฏิบัติตามกฎระเบียบ 4) การมีบทบาทในชุมชน/สังคม (อ้างอิง บุญชม ศรีสะอาด. 2553 :103)

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอนการสร้าง ดังต่อไปนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาหน้าที่พลเมือง เรื่องความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีลักษณะแผนการจัดการเรียนรู้เป็นหน่วยย่อยประกอบด้วย 6 แผนการจัดการเรียนรู้ใช้เวลาสอน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 12 คาบเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานดังนี้

2. ศึกษาเอกสารหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา เนื้อหาวิชาหน้าที่พลเมือง 1 รายวิชา ส 30207 เรื่อง ความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประกอบไปด้วยเนื้อหาย่อย ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย 2) สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ 3) หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมืองที่ดี 4) จิตอาสาและความเสียสละเพื่อส่วนรวม 5) การเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น 6) การเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น

3. ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นกำหนดปัญหา และทำความเข้าใจปัญหา 2) ขั้นสืบค้นค้นข้อมูล 3) ขั้นร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจัดระบบข้อมูล 4) ขั้นไตร่ตรองสะท้อนความคิดประเด็นปัญหา และประเมินคุณค่า 5) ขั้นนำเสนอผลงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. การแปลผลการทดสอบวัดพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. วิเคราะห์พฤติกรรมกรรมกรเรียนรู้ เรื่อง ความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย ก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยใช้ค่าเฉลี่ย 75

3. การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (5.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ผลการวิจัย(Research Results)

1. การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละโดยรวม จากการทดสอบย่อยท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลงาน และ แบบทดสอบวัดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี

เลขที่	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1			แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2			แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3			แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4			แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5			แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6			รวมคะแนนระหว่างเรียน				คะแนนแบบทดสอบวัดพฤติกรรม	การมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่วัดวิเคราะห์หลังเรียน
	คะแนนทดสอบย่อยท้ายแผน	แผนผังความคิด	รวม	คะแนนทดสอบย่อยท้ายแผน	แผนผังความคิด	รวม	คะแนนทดสอบย่อยท้ายแผน	แผนผังความคิด	รวม	คะแนนทดสอบย่อยท้ายแผน	แผนผังความคิด	รวม	คะแนนทดสอบย่อยท้ายแผน	แผนผังความคิด	รวม	คะแนนทดสอบย่อยท้ายแผน	แผนผังความคิด	รวม	คะแนนทดสอบย่อยท้ายแผน	แผนผังความคิด	รวม	รวม (%)		
1	6	12	18	8	13	21	8	12	20	6	13	19	7	13	20	8	12	20	43	75	118	75.64	30	
2	7	12	19	7	12	19	9	13	22	8	12	21	7	11	18	7	14	21	45	74	119	76.28	31	
3	6	13	19	6	13	18	7	13	20	7	12	19	6	14	20	8	13	21	40	78	118	75.64	30	
4	5	13	18	8	12	20	9	14	23	8	11	19	8	13	21	7	14	21	45	77	122	78.21	31	
5	7	12	19	7	13	20	6	12	18	7	13	20	6	13	19	7	12	19	40	75	115	73.72	29	
6	8	13	21	8	12	20	8	14	22	7	11	18	9	13	22	7	14	21	47	77	124	79.49	32	
7	6	13	19	7	13	21	8	13	21	7	12	19	7	14	21	8	13	21	43	78	121	77.56	31	
8	7	12	19	7	12	19	7	12	19	6	12	17	7	11	18	6	14	20	40	73	113	72.44	29	
8	7	12	19	7	12	19	7	12	19	6	12	17	7	11	18	6	14	20	40	73	113	72.44	29	
9	6	13	19	7	12	19	7	14	21	6	11	17	6	13	19	7	14	21	39	77	116	74.36	30	
10	15	14	19	7	12	19	7	12	19	22	20	16	7	12	19	7	12	19	65	82	147	94.23	38	
11	16	14	18	17	8	9	10	12	13	16	15	15	7	12	19	7	14	21	73	75	148	94.87	38	
12	6	13	18	7	13	17	8	13	19	8	11	18	7	12	19	7	12	19	43	74	117	75.00	30	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เลขที่	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1			แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2			แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3			แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4			แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5			แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6			รวมคะแนนระหว่างเรียน				
	คะแนนทดสอบย่อยท้ายแผน	แผนผังความคิด	รวม	คะแนนทดสอบย่อยท้ายแผน	แผนผังความคิด	รวม	คะแนนทดสอบย่อยท้ายแผน	แผนผังความคิด	รวม	คะแนนทดสอบย่อยท้ายแผน	แผนผังความคิด	รวม	คะแนนทดสอบย่อยท้ายแผน	แผนผังความคิด	รวม	คะแนนทดสอบย่อยท้ายแผน	แผนผังความคิด	รวม	คะแนนทดสอบย่อยท้ายแผน	แผนผังความคิด	รวม	รวม (%)	คะแนนแบบทดสอบวัด พฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อ การทำหน้าที่พลเมืองที่ดี
13	5	11	18	8	13	20	9	12	20	9	10	19	17	8	9	10	12	13	58	66	124	79.49	32
14	7	16	19	7	14	20	6	12	19	7	13	20	7	13	17	8	13	19	42	81	123	78.85	32
15	19	7	12	19	7	12	19	13	20	10	13	17	8	13	20	9	12	20	84	65	149	95.51	38
16	18	18	11	7	9	12	15	12	19	7	13	14	8	13	20	9	12	20	64	77	141	90.38	36
17	20	8	19	17	10	20	20	18	21	6	11	17	6	13	19	7	14	21	76	74	150	96.15	38
รวม	164	214	305	154	198	306	163	221	336	147	213	305	130	211	320	129	221	337	887	1278	2165	1387.82	555.13
$\bar{X}$	9.65	12.59	17.94	9.06	11.65	18.00	9.59	13.00	19.76	8.65	12.53	17.94	7.65	12.41	18.82	7.59	13.00	19.82	52.18	75.18	127.35	81.64	32.65
S.D.	5.44	2.53	2.54	4.16	1.97	3.54	4.26	1.50	2.19	4.18	2.27	1.85	2.55	1.42	2.81	1.00	0.94	1.94	14.70	4.38	13.53	8.67	3.47
ร้อยละ	96.47	78.68	69.00	90.59	72.79	69.23	95.88	81.25	76.02	86.47	78.31	69.00	76.47	77.57	72.40	75.88	81.25	76.24	86.96	78.31	81.64	81.64	81.64

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาหน้าที่พลเมือง เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนรวมเฉลี่ยจากการทดสอบย่อยท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลงานของนักเรียน ทั้ง 6 แผน เท่ากับ 127.35 จากคะแนนเต็ม 156 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.64 แสดงว่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ 81.64 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี เท่ากับ 36.12 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 90.29 แสดงว่า ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) เท่ากับ 90.29 ดังนั้น แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาหน้าที่พลเมือง เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 81.64/90.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

ตารางที่ 2 สรุปประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

กิจกรรม	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	156	127.35	13.53	81.64
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	40	36.12	1.90	90.29
ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.64/90.29				

จากตาราง 1 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ 81.64 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) เท่ากับ 90.29 ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 แผน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.64/90.29 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ จากแบบทดสอบวัดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

เลขที่	คะแนนแบบทดสอบวัดพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี ก่อนเรียน					คะแนนแบบทดสอบวัดพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี หลังเรียน				
	การวิเคราะห์ความสำคัญ (10 คะแนน)	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (10 คะแนน)	การวิเคราะห์หลักการ (10 คะแนน)	รวม (30 คะแนน)	ร้อยละ	การวิเคราะห์ความสำคัญ (10 คะแนน)	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (10 คะแนน)	การวิเคราะห์หลักการ (10 คะแนน)	รวม (30 คะแนน)	ร้อยละ
1	4	5	4	13	43.33	7	8	9	24	80.00
2	5	4	4	13	43.33	9	7	8	24	80.00
3	4	5	3	12	40.00	7	8	8	23	76.67
4	5	2	5	12	40.00	8	6	9	23	76.67
5	4	5	4	13	43.33	8	7	8	23	76.67
6	7	5	6	18	60.00	9	8	10	27	90.00
7	7	6	4	17	56.67	9	8	9	26	86.67
8	6	7	4	17	56.67	9	8	8	25	83.33
9	4	5	3	12	40.00	8	6	9	23	76.67
10	5	4	3	12	40.00	8	6	8	22	73.33
11	3	4	3	10	33.33	10	9	8	27	90.00
12	5	2	5	12	40.00	9	7	9	25	83.33
13	4	3	4	11	36.67	8	8	9	25	83.33
14	6	5	6	17	56.67	9	8	10	27	90.00
15	5	6	3	14	46.67	7	9	9	25	83.33
16	3	4	3	10	33.33	8	9	9	26	86.67
17	5	2	5	12	40.00	9	8	10	27	90.00
ผลรวมเฉลี่ยก่อนเรียน					44.12	ผลรวมเฉลี่ยหลังเรียน				82.75

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมือง ที่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีผลรวมเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 82.75 ซึ่งสูงกว่าผลรวมเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 44.12 จึงสามารถสรุปได้ว่าพฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาหน้าที่พลเมือง

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	ข้าพเจ้าได้รับความสนุกสนานและมีความสุขจากการทำงานกับเพื่อน	4.66	0.50	มากที่สุด
2	ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้จริง	4.11	1.05	มาก
3	ข้าพเจ้าสนุกกับการศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติงาน	3.33	0.70	ปานกลาง
4	ข้าพเจ้าได้ร่วมแสดงความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ในห้องเรียน และคุณครู	4.66	0.50	มากที่สุด
5	ข้าพเจ้าสนุกกับการคิดเพื่อแก้ปัญหาจากสถานการณ์ในห้องเรียน	4.33	0.70	มาก
6	ข้าพเจ้าชอบใบความรู้ที่ครูฝึกทำและให้ศึกษาค้นคว้า	4.11	1.20	มาก
7	ข้าพเจ้าพึงพอใจกับการให้คำปรึกษาของครูในระหว่างการทำกิจกรรม	4.11	0.60	มาก
8	ข้าพเจ้าสนุกกับการออกแบบชิ้นงาน	4.44	0.72	มาก
9	ข้าพเจ้ากับเพื่อน ๆ มีส่วนร่วมในการนำเสนองาน	4.11	1.05	มาก
10	ข้าพเจ้ารู้สึกภาคภูมิใจเมื่อสามารถทำงานในรายวิชาหน้าที่พลเมืองได้สำเร็จ	4.66	0.50	มากที่สุด
โดยรวม		4.25	0.40	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาหน้าที่พลเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 1 ข้าพเจ้าได้รับความสนุกสนานและมีความสุขจากการทำกิจกรรมกับเพื่อน ข้อ 4 ข้าพเจ้าได้ร่วมแสดง

ความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ในห้องเรียน และคุณครู และข้อ 10 ข้าพเจ้ารู้สึกภาคภูมิใจเมื่อสามารถทำงานในวิชาหน้าที่พลเมืองสำเร็จ มีค่าเฉลี่ย 4.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 3 ข้าพเจ้าสนุกกับการศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 3.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70 อยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง พฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี สารหน้าที่พลเมืองวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในครั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่าพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบย่อยท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลงานของนักเรียน ทั้ง 6 แผน เท่ากับ 127.35 จากคะแนนเต็ม 156 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.64 แสดงว่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ 81.64 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี เท่ากับ 36.12 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 90.29 แสดงว่า ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) เท่ากับ 90.29 ดังนั้น แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาหน้าที่พลเมือง เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 81.64/90.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 75 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเหตุผลดังต่อไปนี้

2. จากผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 17 คน พบว่า ก่อนเรียน นักเรียนมีคะแนนพฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดีอยู่ร้อยละ 44.12 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนยังมีข้อจำกัดด้านความรู้ความเข้าใจและทักษะในการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม แต่เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่านักเรียนมีคะแนนพฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี สูงขึ้นอย่างชัดเจน โดยอยู่ระหว่างร้อยละ 84.31 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ (เกณฑ์ร้อยละ 75 ขึ้นไป) และจัดอยู่ในระดับ สูง ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนและหลังเรียนพบว่าคะแนนพฤติกรรมเพิ่มขึ้นคิดเป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 40.19 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่พลเมืองที่ดีของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาหน้าที่พลเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก (= 4.50) ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนให้ร่วมกันทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดความสนใจ ผู้เรียนเรียนรู้โดยการนำตนเอง ค้นหาและแสวงหาความรู้คำตอบด้วยตนเอง ตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง โดย

ครูผู้สอนทำหน้าที่คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการร่วมมือร่วมใจเพื่อทำงานเป็นกลุ่ม ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้ข้อสรุปของกลุ่ม และในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาชั้นที่ 6 ขึ้นนำเสนอและประเมินผลงานนักเรียนเรียนแต่ละกลุ่มจะร่วมกันนำข้อมูลต่าง ๆ มาจัดระบบองค์ความรู้ ทำให้นักเรียนสนุกสนานเพลิดเพลินกับการออกแบบรูปแบบการนำเสนอข้อมูลให้เป็นผลงานที่สร้างสรรค์ เพื่อนำเสนอต่อเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553 :136 - 138) ได้อธิบายและสร้างแนวคิด คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลตอบแทน คือ ผลที่เป็นความพึงพอใจทำให้บุคคลเกิดความรู้สึก กระตือรือร้นมีความมุ่งมั่น ที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจ และสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงานรวมทั้งส่งผลต่อความสำเร็จ และเป็นไปตามเป้าหมายขององค์การ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรชนก รัตถา. (2563 :122) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการศึกษาพบว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ ฤติรัตน์ แป้งหอม. (2559 :278-293) ได้ศึกษาการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีเจตคติในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะการวิจัย(Research Suggestions)

จากการวิจัย ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะที่เห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งประกอบด้วยข้อเสนอทั่วไปเพื่อนำไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ในชั้นกำหนดปัญหา การนำเสนอสถานการณ์ปัญหา ควรนำเสนอสถานการณ์ที่เป็นเรื่องใกล้ตัวนักเรียน และเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้เรียนจะสามารถทำความเข้าใจปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ และอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้

1.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน ในชั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้สอนให้ผู้เรียนได้สืบค้นความรู้จากแหล่งต่าง ๆ และสรุปความรู้ด้วยตัวเอง โดยผู้สอนควรเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำ หรือช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการ สรุปและประเมินค่าของคำตอบค่อนข้างมาก ครูควรกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมให้ชัดเจนมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับสาระอื่น ในกลุ่มสาระการเพื่อให้อยู่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

2.2 การศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริม

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาอย่างต่อเนื่อง ควรส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

2.3 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไปใช้ในการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน
ใช้ในการสร้างประสบการณ์ผู้เรียนเพื่อการพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง(References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560). กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2553). การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- ขวัญตา บัวแดง. (2553). การศึกษาผลการเรียนรู้ เรื่อง วิฤตการณ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กรชนก รัตถา. (2563). การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. [The Problem-based Learning Management in the Social...] วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 7(2), 59-74.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2553). การพัฒนาการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 4 ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิค ฟรินติง.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. (2555). พัฒนาทักษะการคิดตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคฟรินติง.
- รัตนา เกตุสม. (2558). การศึกษาผลการเรียนรู้และทักษะการให้เหตุผลและการนำความรู้ไปใช้ เรื่องประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เสกสรร สุขเสนา, และ อุบลวรรณ ส่งเสริม. (2561). การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้านเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. Veridian E-Journal, Silpakorn University, 11(2), 2967–2980.

- อภิชัย เหล่าพิเดช, และ อรพิน ศิริสัมพันธ์. (2556). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิด
แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาทางสังคมของไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการ
เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. Veridian E-Journal, Silpakorn University, 6(3), 757–774.
- ศิลาชัย, ป. (ปรีชา), & พานา, ศ. (ศุภณัฐ). (2023). การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยโดยใช้ปัญหา
เป็นฐาน. Journal of Roi Kaensarn Academi, 8(2), 374–385.
- ศศิธร วัฒนกุล. (2562). พฤติกรรมพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. วารสารวิจัยและ
พัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 11(2), 45–56.
- Hmelo-Silver, C. E. (2004). Problem-based learning: What and how do students learn? Educational
Psychology Review, 16(3), 235–266.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). 21st century skills: Learning for life in our times. San Francisco, CA:
Jossey-Bass.